

VAK en GRAAD	SOSIALE WETENSKAPPE – GRAAD 9 GEOGRAFIE	
KWARTAAL 3	Week 3	
SKAKEL MET ONDERRIG- EN ASSESSERINGSPLAN	<u>DIE BELEID VAN APARTHEID SOOS IN 1948 DEUR DIE NASIONALE PARTY INLEIDING en SPHIATOWN AS GEVALLESTUDIE</u>	
DOELSTELLINGS VAN LES	Die leerder is in staat om historiese kennis en begrip aan te wend om die verlede en hede te ondersoek..	
INLEIDING	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leerdere weet al klaar uit die vorige lesse die belangrikheid van die land se geskiedenis tot apartheid en sy wette.</i> • <i>Verduidelik die doel van die les (verdere leer en / of funksionering in die wêreld)</i> 	
VAARDIGHEDE	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Verduidelik / beskryf die sleutelbegrippe / definisies wat leerders met die nodige detail moet ken of kan doen.</i> • <i>Dink aan wat u vir die leerders wil vertel rakende hierdie onderwerp.</i> • <i>Lei die leerder tot selfgerigte leer.</i> • <i>Lig sleutelpunte uit</i> • <i>Leer leerders hoe om te leer en te onthou</i> • <i>Noem die algemene foute wat gemaak word</i> • <i>Verduidelik stap vir stap</i> 	
AKTIWITEITE / ASSESSERING	Verwys die leerders na aktiwiteite / assessering wat hulle in hul handboeke kan doen. Waar daar meer as een handboek is, verwys eerder na gedeeltes in plaas van spesifieke bladsynommers. OF indien nodig kan 'n aktiwiteit / assessering ingesluit word	
KONSOLIDASIE	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skakel na lesdoelstellings</i> • <i>Dui aan hoe dit sal voorberei vir die volgende les (se)</i> • <i>OF hoe hierdie les 'n aktiwiteit konsolideer</i> 	
BRONNE (indien nodig)	Papiergebaseerde bronne	Digitale bronne
	Verwys leerders na spesifieke afdelings / onderwerpe / bladsye in die handboek	https://www.thelearningtrust.org/asp-treasure-box https://images.app.goo.gl/BXTDgcMeM1RLwgGq5

NOTAS

VAK	SOSIALE WETENSKAPPE GESKIEDENIS		KWARTAAL	3
	GRAAD	9	DATUM	Week 3
	VAARDIGHEDE (WAT ek gaan onderrig / begelei / ondersteun ...)		ONDERRIGMETODOLOGIEË / BENADERING (HOE ek gaan onderrig / begelei / ondersteun ...)	
AKTIWITEITE VIR DIE ONDERWYSER			handboeke	
AKTIWITEITE VIR DIE OUER	Net soos wat onderwysers sal onderrig, ens. Soos hierbo aangedui - dit kan 'n herhaling van die inligting vir die onderwyser wees - net sodat ouers bewus is van die inhoud. Hou dit eenvoudig.		Kan wenke aan ouers insluit, bv. Help u kind om uitknipsels van woorde / prentjies te soek vir die gediggie	
	Leerderaktiwiteite: stap vir stap, prakties, hou dit eenvoudig.			
AKTIWITEITE VIR DIE LEERDER	LEES ASB DOE ONDERGAANDE STUKKE EN BRONNE DEUR EN BEANTWOORD DIE VRAE OOR AL DIE BRONNE. Lees ook deur die gevallestudie van sophiatown en leer die antwoord van die opstel.			

AKTIWITEIT (VERVOLG)

Pas die beskrywing in kolom B by die apartheidswet in kolom A.

Kolom A	Kolom B	antwoord
1. Die Wet op Gemengde Huwelike	A. Die vorige paswette is versterk en streng toegepas	
B. Bevolkingsregistrasiewet	B. Afsonderlike strande, parke, toilette, ens. Is vir die verskillende rasse opsy gesit. Wit mense het die beste geriewe gebruik.	
C. Wet op Bantoeonderwys	C. Spesiale gebiede is opsygesit as woon- en sakegebiede vir verskillende 'rasse'. Baie mense is gedwing om onder hierdie daad te beweeg.	
D. Die slaagwet	D Hierdie wette het tuislande (in landelike gebiede) losgemaak op grond van die regering se persepsie van die 'stamme' waaraan swart mense behoort.	
5. Wet op Groepsareas:	E. dit onwettig gemaak het vir swart en wit mense om met mekaar seks te hê.	
6. Die Wet op Tuislande en die Bantoeselfregeringswet:	F. Swart kinders het 'n swakker opvoeding gekry as wit kinders.	
7. Wet op aparte geriewe	G. Hierdie wet het mense volgens hul ras geklassifiseer.	
	H. huwelike tussen swart en wit mense verbied	

HOE HET DIE APARTHEID-WETTE DIE LEWENS VAN SWART MENSE SIN 1948 beïnvloed?

BRON 1 A

Die bron bestaan uit 'n **geskrewe en visuele bron** oor die Wet op Bantoe-onderwys en die gevolge daarvan.

GESKREWE BRON: Dit is 'n uittreksel uit 'n toespraak wat HF Verwoerd, premier van Suid-Afrika, oor Bantoe-onderwys in 1953 gelewer het.

“Onderwys moet mense oplei en onderrig in ooreenstemming met hul lewensmoontlikhede, volgens die sfeer waarin hulle leef ... onderwys moet geheel en al hul wortels hê in swart gebiede en in die swart omgewing en swart gemeenskap ... die swartes moet gelei word om dien hul eie gemeenskappe in alle opsigte. Die swartes sal van kleins af geleer word om te besef dat gelykheid met blankes nie vir hulle is nie ... Wat is die nut daarvan om die swartmense wiskunde te leer, omdat hulle dit nie in die toekoms nodig sal hê nie?

Die swartes moet op skool geleer word dat hulle eendag arbeiders vir die wit mense sal wees. ” [Uit: Making History, J Pape 1998]

VISUELE BRON : Die tabel toon hoeveel geld (in rand) die regering aan onderwys vir elke kind spandeer volgens hul rasseklassifikasie in Suid-Afrika.

JAAR	BLACKES	KLEURLINGE	INDIAN	wIT
1953-1954	R17	R40	R40	R128
1969-1970	17	73	81	282
1975-1976	42	140	190	591
1977-1978	54	185	276	657
1980-1981	139	153	513	913
1982-1983	146	498	711	1211

[Uit: Making History, J Pape 1998]

BRON 1B

Nanny and Child, Johannesburg, 1956 deur Peter Mugabane

Hierdie foto is een van die apartheidswette wat op swartes afgedwing is. Die versorger van die wit kind kon nie saam met die kind op die bank sit nie, want dit was gemerk vir “Slegs Blankes” (slegs blankes).

Geneem uit: <https://folukeifejola.wordpress.com/2016/08/02/the-study-of-apartheid-is-still-relevant> , Maart 2018

BRON 1C

Die volgende verhaal van hoe rasse-indeling 'n jong meisie genaamd Sandra Laing beïnvloed het, is in 2000 in Sunday Times gepubliseer.

'... In 1966, toe ek tien was, het die polisie my van die skool af weggeneem ... Mnr van Tonder, die skoolhoof, het gesê ek is nie wit nie en kan nie bly nie ... In 1976 was daar opstande teen apartheid en die onderwysstelsel, het ek 21 geword en ek het gedink dat dinge sou verander. Ek het toe om 'n identiteitsdokument aansoek gedoen, maar dit het ses jaar geduur voordat ek uiteindelik my eerste identiteitsdokument as kleurling gekry het. Tot dan kon ek nie bewys wie ek was of werk kry nie, of 'n rekening oopmaak of doen wat iemand moet doen nie. Deur die jare verlang ek na my gesin, net om van hulle te hoor. Ek het verskeie briewe geskryf, maar hulle het onbeantwoord gebly ... niemand in my familie het probeer om my te kontak nie.'

“... Apartheid is beëindig, en ek wil die heer Mandela daarvoor skud, maar dit is te laat vir my.”

Sandra Laing en haar ma. <http://www.nytimes.com/2000/06/10/world/tsakane-journal-apartheid-still-burdens-a-girl-who-didn-t-fit.html> , Maart 2017

Bestudeer die bronne 1A, 1B en 1C om die volgende vrae te beantwoord 1.1 Verwys na Bron 1A

1.1.1 Definieer die begrip Apartheid. (1 x 2) (2)

1.1.2 Identifiseer die rassegroep wat die minste geld ontvang het toegeken vir onderwys volgens die visuele bron.

(1 x 1) (1)

1.1.3 Gebruik die inligting in Bron M om te verduidelik waarom hierdie ras groep (vraag 1.1.2) het die minste geld ontvang. (1 x 2) (2)

1.2 Verwys na Bron 1B

1.2.1 Watter apartheidswet word in die visuele bron uitgebeeld? (1 x 2) (2)

1.2.2 Watter boodskap wil die fotograaf uitbeeld? (1 x 2) (2)

1.2.3 Noem enige ander openbare fasiliteit (gerief) wat ook geskei is.

1.3 Bestudeer Bron 1C

1.3.1 Watter apartheidswet word in die verhaal weerspieël? (1 x 1) (1)

1.3.2 Verduidelik hoe haar menseregte buite rekening gelaat word. (2 x 2) (4)

Gebruik die inligting in die bronne en jou eie kennis om 'n paragraaf van ten minste 5 reëls (50 woorde) te skryf oor hoe die apartheid die lewens van swart mense beïnvloed het. (5)

Gevallestudie: Groepsgebiedewet: Sophiatown - OPSTEL !!!

Sleutelvraag: Hoe was die Groepsgebiedewet van 1950 toegepas in 'n plek met die naam Sophiatown in 1955.

Apartheid en die Groepsgebiedewet het mense 'n negatiewe en traumatiese uitwerking gehad. Die apartheidsregering van die Nasionale Party het wette ingestel wat die menseregte van miljoene Suid-Afrikaners geskend het. Apartheid as 'n stelsel was beplan met die skeiding van die burgers van Suid-Afrika op 'n rassebasis. Dit is gedoen om Blanke meerderwaardigheid te bevorder ten koste van die Swart meerderheid.

Sophiatown, gestig in 1904, is oorspronklik beplan as 'n voorstad vir blankes. Maar voor 1913 het swartes vryregte gehad en hulle het hier eiendomme gekoop. Na 1913 het swartes hul kleinboewes en plase in die land verloor, en stede soos Johannesburg oorstroom. Teen die 1920's het die meeste blankes uitgetrek en 'n lewendige gemeenskap van swartes, kleurlinge, Indiërs en Chinese agtergelaat. Sophiatown floreer hoofsaaklik as 'n kreatiewe, multikulturele gemeenskap, bekend vir sy musikante, skrywers en kunstenaars.

Druk op Sophiatown

Die voorstede van die voorstede kon egter nie die toestroming van mense hanteer nie. Teen die 1940's was Sophiatown 'n ghetto met oorbevolking en desperate armoede. En soos in enige ghetto verskyn gangsters rooi en neem titels in soos die Amerikaners, die Russe en die Aasvoëls wat hulle in die Amerikaanse films gesien het. Die strate van die stad Sophia was die toneel van hewige gevegte, met baie jong mans wat met mes of geweer dood is.

Wit eis

Die naburige wit voorstede van Westerner en Auckland Park het uitgebrei, en die regering het daarop aangedring om wit woonhuise in Sophiatown uit te brei. Hulle wou hierdie 'swart kol' oorneem. In 1950 het die NP-regering die Groepsgebiedewet aanvaar, wat spesifieke gebiede vir bepaalde rasgroepe aangewys het. Alle swart mense wat in die sogenaamde wit gebiede woon, moes hervestig word in gebiede wat vir swart besetting opsy gesit is. In 1953 het die NP-regering die Native Residential Board (NRB) opgerig, wat verantwoordelik was vir die verwydering en hervestiging van inwoners van Sophiatown. Die NP het ook die Naturelle-hervestigingswet van 1954 goedgekeur wat

hulle toegelaat het om 58 000 mense uit die westelike gebiede van Johannesburg (Sophiatown) na die Meadowlands 'wettig' te verwyder.

Gedwonge verwyderings begin

Twee dae voordat die verwydering beplan is, het 2 000 polisiegewere met outomatiese gewere Sophiatown binnegeval en die eerste gesinne begin verhuis. Daardie eerste nag, in die gietende reën, is 110 gesinne uit Sophiatown in die nuwe township Meadowlands in Soweto verhuis.

Toe die verwydering in 1953 begin, trek die gemeenskap slagspreuke soos 'Ons dak nie, ons phola hierso', wat beteken 'Ons beweeg nie, ons bly hier'.

Aan die einde van 1963 is die hele gemeenskap van Sophiatown verwyder en die voorstad is herdoop na Triomf (wat beteken triomf), 'n oorwinning vir die apartheidsregering se Groepsgebiedewet. Die werkersklas-blankes is in die nuutgeboude huise ingetrek.

 # ** ONTHOU GEEN OPSKRIFTE OP OPSTELLE NIE

